

מערך שיעור סביב שיר: "מדינת משטרה" / רביד פלוטניק (יסודי)

[צילם: הרזוי ספיר. מתוך אתר ויקיפדיה.](#)

מחאת הקהילה של יוצאי אתיופיה בישראל הדהדה בקיץ האחרון בכל מקום ועוררה דיון נרחב על היחס שמקבלים צעירים וצעירות יוצאי אתיופיה בחברה הישראלית ועל מדיניות מפלה ואי שוויונית. מערך השיעור הבא עושה שימוש בשירו של רביד פלוטניק, זמר וראפר ישראלי, "מדינת משטרה" מטרתו להציף את השיח ולדבר על הנושא בפרספקטיבה של זמן, וגם לדבר על אומנות ככלי למחאה והשמעת עמדות ביקורתיות על התנהלותה של החברה והמדינה.

* במערך מוצעות משימות שונות, שניתן להשתמש בכלן או רק בחלק מהן לבניית שיעור המותאם לכיתה.

[קישור לשיר ביוטיוב](#)

[קישור למילות השיר](#)

מהלך השיעור:

פתיחת השיעור - חלוקת עותקי השיר בכיתה, הקרנת השיר בכיתה והשמעתו. (5 דקות)

שיחה קצרה אודות השיר (15-20 דקות)

שאלות לדיון:

- מה הרגשתם כשמעתם את השיר?
- מי הדובר\ים בשיר?
- מי מבצע את השיר? האם מכירים/ות את היוצר רביד פלוטניק (נצ'י נצ')?
- מה הנושא?
- איזו אווירה\ מצב רוח משתקפים מהשיר?
- במה השיר עוסק לדעתכם?
- השיר נכתב אודות אירועים אמיתיים ואנשים אמיתיים - האם שמעתם עליהם?
- האם אתם מכירים/ות שמות\ סיפורים אחרים הקשורים לנושא זה?

במידת הצורך, אם התלמידים והתלמידות לא מכירים- ביאור ההקשר, השמות והמושגים בשיר:

בשנים האחרונות המחאה של בני/ות העדה האתיופית בישראל הולכת ומתחזקת, בעקבות מקרים רבים של אפליה ואלימות משטרתית כלפי בני העדה האתיופית.

בשיר יש התייחסות לחלקם, וכן לתחושה הכללית של אפליה בעקבות צבע העור והמוצא.

יוסף סלמסה- צעיר אתיופי שנעצר במעצר אלים, שלאחריו הדרדר מצבו הנפשי והוא מצא את מותו מספר חודשים לאחר מכן. סיפורו של יוסף סלמסה הציף את נושא האלימות המשטרתית כלפי בני העדה האתיופית לתודעה הציבורית.

אברה מנגיסטו- צעיר אתיופי מתמודד נפש שחצה את הגבול לעזה בשנת 2014 ולפי ההערכות מוחזק שם בשבי על ידי החמאס. בעקבות המקרה, קמה זעקה ציבורית לפעול לשחרורו, וביקורת על כך שאם לא היה אתיופי היו נעשים מאמצים להחזירו הביתה.

אבשה- כינוי לישראלי בן העדה האתיופית.

אז איך נוצר השיר "מדינת משטרה"? ולמה יוצר לבן שאינו ממוצא אתיופי כותב שיר בשם הקהילה האתיופית?

בראיון בעיתון "הארץ" מספר רביד פלוטניק על הקשר שלו לנושא ועל המאורעות שהובילו אותו לכתיבת השיר:

לפני שלוש או ארבע שנים רביד פלוטניק הוזעק לשחרר חבר שלו ממעצר. הוא מספר שהחבר, בחור ממוצא אתיופי שגדל אתו בשכונת תקומה בפתח תקווה, נעצר אחרי שרב עם נהג מונית בתל אביב בשעת לילה מאוחרת. "באו שוטרים, אזקו אותו. הוא חווה אלימות והשפלה", אומר פלוטניק. "זה זיעזע אותי, למרות שלא הופתעתי כי אני מכיר סיפורים כאלה מחברים אחרים שלי. כשיצאנו מהמעצר אמרתי לו 'בוא נלך לעורך דין'. הוא לא רצה לשמוע. הוא רק רצה להמשיך עם החיים שלו." המקרה הזה הוליד שיר בשם "מדינת משטרה", שנכלל באלבום החדש של פלוטניק. הוא שר בשיר הזה מגרוננו של החבר שלו, ובמובן מסוים מגרונם הקולקטיבי של בני דורו ממוצא אתיופי.

(בן שלו, 8.7.2019, "הארץ")

[למי שירצו אפשר להאזין גם לחלק מראיון שנערך ברדיו גל"צ עם רביד פלוטניק](#). בראיון הוא מסביר על ההשפעה של המאורעות שבהם נתקל עם חבריו בני הקהילה האתיופית על היצירה שלו.

- מה דעתכם/על החיבור של רביד פלוטניק לנושא ועל ההחלטה לכתוב בשם צעירים יוצאי אתיופיה? האם זה בסדר שאמן יכתוב ויבצע שיר מחאה בשם קבוצה אחרת? מה יכולים להיות היתרונות או החסרונות במעשה כזה?

צפייה בפרק של סליחה על השאלה\ חלקים ממנו + שיחה קצרה (10-40 דק')

[קישור לפרק](#) ניתן (ורצויו!) לצפות בפרק המלא, או לבחור בחלקים ממנו. לאחר הצפייה נקיים שיחה סביב השאלות הבאות:

- האם למדתם\ משהו חדש מהצפייה בפרק?
- מה הרגשתם\ תוך כדי צפייה בו?
- אילו דברים חדשים למדתם\ ממנו אודות בני\ות העדה האתיופית?
- אילו קשיים הוצגו בפרק? איך לדעתכם\ הקשיים הללו קשורים לשיר "מדינת משטרה"?

חקר מקרה ויצירת שינוי בעזרת אמנות

קיימות שתי אפשרויות- ניתן לבחור ביניהן או לשלב ביניהן לטובת עיסוק נרחב בשימוש באמנות ככלי אקטיביסטי.

אפשרות א' (כ- 50 דק')

*לפעילות זו יש להכין בריסטולים ריקים לעבודה, ומחשבים לטובת חקר\ לאפשר שימוש בטלפונים.

בשיר נאמר "זה רק עניין של זמן עד שיבוא שינוי, ואיך יבוא שינוי אם לא מתוכנו." היוצר רביד פלוטניק אינו בן העדה האתיופית, אך רבים מחבריו עמם גדל בילדותו משתייכים אליה, ולכן הוא בן ברית במאבק שלהם. הוא מנסה לייצר שינוי בעזרת האמנות שלו- המוסיקה.

נחלק את הכיתה לקבוצות עבודה, כל קבוצה תקבל כנושא את אחד הנושאים הקשורים באפליה ובאלימות נגד בני ובנות העדה האתיופית, ותתבקש לערוך מחקר באינטרנט להבנת הפרשיה ולהכין תוצר המבטא את המחאה מול מקרה זה- שיר, פוסטר, הצגה קצרה, וכל היצג אמנותי אחר העולם על רוחם\ן.

לאחר 30 דקות של חקר והכנה- כל קבוצה תציג במספר מילים את הנושא שחקרה ואת התוצר שלה.

הנושאים:

- אלימות משטרתית כנגד בני\ות העדה האתיופית
- החזקתו של אברה מנגיסטו בשבי החמאס
- זריקת מנות הדם של בני\ות העדה האתיופית
- מתן אמצעי מניעה מסוג דפו פרובררה לנשים בנות העדה

- הפרדת בני/ות העדה האתיופית במסגרות חינוך
- הדרת בני/ות העדה האתיופית משכונות מגורים
- השמת יתר של ילדים/ות בני/ות העדה האתיופית לחינוך מיוחד

אפשרות ב' (כ-50 דק')

בשיר נאמר "זה רק עניין של זמן עד שיבוא שינוי, ואיך יבוא שינוי אם לא מתוכנו." היוצר רביד פלוטניק אינו בן העדה האתיופית, אך רבים מחבריו עמם גדל בילדותו משתייכים אליה, ולכן הוא בן ברית במאבק שלהם. הוא מנסה לייצר שינוי בעזרת האמנות שלו- המוסיקה.

הסוגה המוסיקלית אליה משתייך רביד פלוטניק (נצ'י נצ') היא מוסיקת הראפ. מוסיקת הראפ מאופיינת כמוסיקת מחאה, והתפתחה מתוך שכונות העוני האפרו-אמריקאיות בארצות הברית. הראפ מתאפיין בחריזה, קצב שירה ודיבור מהיר, ועיסוק כן ולעיתים בוטה בנושאים חברתיים כאובים.

נשמיע שיר לדוגמא - [Gangsta's paradise](#)

שיר זה עוסק במצוקתם של בני שכונות העוני האפרו אמריקאים המוסללים לחיי פשע.

משימה- בחרו נושא חברתי שמעסיק אתכם/ן ונסו לכתוב שיר אודותיו בסגנון הראפ. ניתן לעבוד לבד, בזוגות, או בקבוצות קטנות- בהתאם לאופי הכיתה והרגלי העבודה בה. (כ- 20 דק')

לאחר זמן הכתיבה- התלמידים/ות יציגו את השירים או חלקם מול הכיתה, ניתן גם לתלות את התוצרים בתערוכת שירי מחאה בכיתה.

סיכום השיעור (10 דקות)

התחלנו את השיעור מהשיר מדינת משטרה, שעוסק במחאת בני/ות העדה האתיופית.

- מה דעתכם/ן כעת על מחאת בני/ות העדה האתיופית?
- האם אתם/ן מרגישים/ות שלמדתם/ן הבנתם/ן משהו חדש אודות מחאה זו ושורשיה?
- האם הייתם/ן רוצים/ות להרחיב את העיסוק בנושא?
- בעקבות השיר שקורא לשינוי, התנסונו ביצירת אמנות אקטיביסטית- אמנות הבאה לתת קול למחאה מסוימת ולייצר שינוי תודעתי ושינוי במציאות בפועל, מה דעתכם/ן על אופן פעולה זה? האם הוא אפקטיבי בעיניכם/ן? איך חוויתם/ן התנסות זו?

שימו באתר של קדמה תוכלו למצוא מערכים נוספים בנושאים מגוונים .
מוזמנות/ים לבקר באתר ולחפש בקטגוריה: [מאגר חומרים ומשאבים](#) מומלץ להיעזר בתגיות